

Zalecenia konsultanta krajowego w dziedzinie pielęgniarstwa przewlekle chorych i niepełnosprawnych dotyczące zakresu podstawowych świadczeń w stacjonarnych zakładach opieki długoterminowej

mgr Elżbieta Szwałkiewicz

Konsultant krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa przewlekle chorych i niepełnosprawnych

Obszarem opieki długoterminowej rządzą dwie generalne zasady: konieczności i indywidualności. Z uwagi na ograniczenia systemowe, do stacjonarnej opieki długoterminowej kwalifikuje się ludzi, którzy według skali Barthel mają do 40 punktów, a więc wymagają całkowitej pomocy osób trzecich oraz profesjonalnego nadzoru nad kontynuacją leczenia. O zakresie udzielanej pomocy decyduje specyficzna sytuacja zdrowotna osoby, która jest pielęgnowana. Tak więc ramy postępowania w stacjonarnych zakładach opieki długoterminowej wytyczają medyczne i pielęgnacyjne konieczności.

Podstawą do wyliczenia minimalnych kosztów jest zakres czynności i czas ich trwania w trzech obszarach, tj.:

- Pielęgnacja podstawowa
- Leczenie
- Rehabilitacja.

Do pielęgnacji podstawowej zalicza się: higienę osobistą, odżywianie i mobilizację. Podstawą do wyliczenia czasu trwania czynności, a więc zaangażowania pracownika (koszty osobowe) jest czas trwania czynności, która w całości jest wykonywana przez osobę pielęgnującą. Zgodnie z załącznikiem do niniejszych zaleceń, łączny czas dziennej podstawowej pielęgnacji jednego pacjenta wynosi 362,5 min. Czasy ujęte w załączniku są wynikiem kilkumiesięcznych obserwacji i monitorowania czynności pielęgnacyjnych, w tym pielęgniarstkich, opiekuńczych i rehabilitacyjnych. Z praktyki wynika (także w innych krajach europejskich), że z uwagi na szczególne okoliczności nie wszystkie czynności, wymienione w załączniku, są codziennie wykonywane z tą samą częstotliwością. Wnikliwe dokumentowanie praktyki i precyzyjne wyliczanie czasu poszczególnych czynności udowadnia, że całkowita opieka nad pacjentem ocenianym do 40 punktów w skali Barthel, nie może być krótsza niż 300 minut, w tym 240 minut musi być przeznaczonych na pielęgnację podstawową. W przeciwnym razie wystąpią groźne dla zdrowia zaniedbania pielęgnacyjne.

Pozostały czas w wymiarze 60 minut przeznacza się na czynności związane z leczeniem, rehabilitacją i edukacją pacjenta oraz jego rodziny, przygotowującą do pobytu w domu. Rehabilitacja powinna być realizowana w zależności od potrzeb przez rehabilitanta, fizjoterapeutę zajęciowego, logopedę, psychologa. Średnio na pacjenta trzeba przeznaczyć 30 minut dziennie. Leczenie obejmuje m.in. zdawanie dyżuru, udział w zebraniach zespołów terapeutycznych, przyjmowanie zleceń lekarskich, wykonanie zleceń, przygotowanie leków i ich podanie, pobieranie materiału do badań, wykonywanie opatrunków i zabiegów pielęgniarstkich itp. Średnio na pacjenta trzeba przeznaczyć 20 minut na dobę.

Dokumentowanie pracy i edukacja pacjenta oraz jego rodziny dotyczy przygotowań do pobytu w domu i edukacji w zakresie samoopieki. Średnio na pacjenta wynosi 10 minut dziennie. A zatem ustalając poziom zatrudnienia dla 40-lóżkowego zakładu, należy uwzględnić co najmniej 26 osób do pielęgnacji podstawowej i innych świadczeń zdrowotnych oraz lekarza, dwóch fizjoterapeutów i terapeutę zajęciowego.

Średnie miesięczne koszty osobowe personelu medycznego – 64 tys. zł. Średni miesięczny koszt materiałów chłonących mocz, podstawowych materiałów sanitarnych i opatrunkowych oraz sprzętu pomocniczego związanego z nietrzymaniem moczu - 15 000,00 zł. Średni koszt leków i sprzętu jednorazowego (bez uwzględniania kosztu leków kupowanych przez pacjenta we własnym zakresie, tj. leków przyjmowanych stale w związku z chorobą przewlekłą) - 1500,00 zł. Wymieniona kwota dotyczy sytuacji, gdy pacjent nie wymaga modyfikacji leczenia, przyjmuje pod nadzorem pielęgniarki leki wykupione we własnym zakresie. Jeśli w zakładzie jest prowadzone leczenie na wzór szpitalny, dotyczy to głównie zakładów opiekuńczo-leczniczych, koszt leków i sprzętu jednorazowego wzrasta kilkakrotnie, średnio do 15.000,00 zł miesięcznie. Średni koszt innych świadczeń, np. badania diagnostyczne, sterylizacja, utylizacja odpadów medycznych, transport pacjentów, konsultacje itp. -1000,00 zł.

Łączny koszt świadczeń, bez uwzględniania kosztów zakwaterowania, wyżywienia i administracji, wynosi 81 500,00 zł. Minimalny koszt dobowy w przeliczeniu na jednego pacjenta wynosi w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych 70,00 zł, a w zakładach opiekuńczo-leczniczych - 90,00 zł.

Tak więc minimalny koszt podstawowej pielęgnacji w stacjonarnych zakładach opieki długoterminowej w wymiarze jednego osobodnia wynosi co najmniej 70,00-90,00 zł. Obniżenie tej stawki wymusi na zakładach ograniczenie zakresu podstawowej pielęgnacji i będzie skutkować rażącymi zaniedbaniami groźnymi dla zdrowia i bezpieczeństwa pacjenta.

mgr Elżbieta Szwałkiewicz
Centrum Pielęgnacyjne „Niebieski Parasol” w Olsztynie
Konsultant krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa przewlekle chorych i niepełnosprawnych